

triplici de causa solere subinde Patres Christi humanitati tribuere, quæ divina sunt. 1º. Quatenus humanitas in divina Verbi persona subsistit, atque adeo unitam sibi habet hypostatice omnem Verbi perfectionem. 2º. Quatenus ipse Filius Dei per humanitatem, tanquam per singulare instrumentum, utpote sibi substantialiter unitum, exercet suam omnipotentiam. 3º. Quatenus est particeps divini honoris, ratione hypostasis, in qua subsistit. Nec ulla est ex his aliisque Patrum sententiis, quas frustra congerunt Ubiquistæ, quæ non aliquo ex tribus hisce modis debeat intelligi.

Primo modo accipi possunt S. GREGOR. NYSSEN., S. AUG., similesque locutiones. Secundo autem S. ATHANASIUS, et S. CYRILLUS. Tertio demum cæteri. Et vero ita se Patres ipsi explicant; et clare dogma catholicum tradunt alias. Sufficiat referre sequentes: *Propter istam unitatem personæ*, ait S. AUG. L. cont. Sermonem Arianor. c. 8., *in utraque natura intelligendam, et Filius hominis dicitur descendisse de cælis; quamvis sit ex ea quæ in terra fuerat Virgine assumptus*. S. ATHANAS. de Trinit. Dial. 3. n. 27. *Deus unitus homini edit miracula et operatur, non seorsim aut separatim a natura assumpta; sed per eam placuit illi suam potentiam exercere*. S. DAMASCEN. de Fide L. 3. c. 13. (opp. t. 1. p. 235. A. edit. Venet. 1748.): *Una est ipsius (Christi) persona, vel hypostasis; duas tamen naturas obtinet, Divinitatis et humanitatis. Cum ex Divinitate gloria procedat, utrique communis est, propter hypostasis identitatem*. S. CYRILLI mentem supra require, ubi de ejusdem orthodoxia egimus.

344. Obj. III. in specie de Ubiquitate. S. Scriptura Christum secundum humanitatem ubique præsentem docet; ergo. *Prob. Ant.* Nam 1º. Christum ait sedere ad dextram Dei, Ps. 109., ad Ephes. 1. 20., Marc. 16. 19. Atqui dextra Dei est ubique; ergo. 2º. Ad Ephes. 4. 10. *Qui descendit, ipse est et qui ascendit super omnes cælos, ut implet omnia*: atqui omnia implere, est ubique esse. 3º. Christi in cælum ascensus fuit tantum metaphorice; nam Joan. 3. 13. *Nemo ascendit in cælum, nisi qui descendit de cælo, Filius hominis, qui est in cælo*; ergo sicut metaphorice tantum descendit, sic quoque ascendit.

R. *N. Ant.* Ad *prob.* 1^{am}. R. 1º. Etiam Sap. 3. animæ justorum dicuntur esse in manu Dei; ergo, si argumentum quid valeret, etiam animæ justorum ubique essent.

R. 2º. Recte exponi id potest de Christo secundum divinitatem, quatenus secundum hanc habet eandem gloriam essentialem, beatitudinem, potestatem, quam Pater: et dicitur sedere ad dextram, ut significetur distinctio personalis, et Pater ut principium originis, cui accedit æqualis per omnia Filius. Ita non pauci Patres, et Christus ipse, Matth. 22. 44., illud Ps. 109. ad probandam suam divinitatem adduxit. Si vero contendas, saltem in quibusdam textibus ita dici de Christo secundum humanitatem

R. 3º. cum S. AUG. de Fide Symb. c. 7. Christum, qua hominem, sedere ad dextram Patris, quatenus Christi humanitas excellentissimo modo participatam accepit gloriam, et potestatem maximam supra creaturas.

Ad *prob.* 2^{am}. R. D. Ut impleret omnia, id est, Prophetarum de se vaticinia; vel etiam impleret mundum effectibus potentiae suæ, gloriæ, et maje-

statis C. immensitate humanitatis suæ N. Priorem tantum impletionis modum confitentur Patres.

Ad *prob.* 3^{am}. N. Ass. Ad *prob.* N. Cons. Descensus Christi secundum divinitatem, sive potius Verbi fuit, sua natura immensi; quod proinde proprie de loco in locum moveri non potuit: sed ascensus carnis corporeæ fuit, ex se certis limitibus circumscriptæ; proinde vero motu locali in cælum transferri debuit. Et vero ascendit, sicut descendet ad iudicium, Act. 1. 2. *sic veniet, quemadmodum vidistis eum euntem in cælum*: sed non descendet metaphorice; ergo nec ita ascendit.

345. Obj. IV. Concilium Chalcedonense Act. V. definit, Christum Dominum confitendum esse in duabus naturis inconfuse, inseparabiliter, indivisibiliter; et juxta S. DAMASCEN. L. 3. de Fide c. 3. *indistincter (ἀδιαστατος)*; ergo humanitas est, ubicumque est Verbum.

R. 1º. Explico *Ant.* Christum esse in duabus naturis inseparabiliter, indivisibiliter, ratione unionis duarum naturarum substantialis in eadem persona Verbi C. In sensu Ubiquistarum N. Ita definit Concilium contra Eutychianos, ex duabus naturis factam unam asserentes, quia secus, si naturæ post unionem mansissent integræ, inter se distinctæ, dividi possent et separari: ut sequebatur ex dogmate Nestorii, moralem unionem admittentis, ex qua sequebatur separatio non tantum naturarum, sed et personarum, cui idcirco Eutyches suam opposuerat hæresin. At contra definit Synodus, non hoc sequi; sed, licet naturæ inconfusæ sint, unum confitendum esse Christum in duabus naturis inseparabiliter, indivisibiliter; *nulla naturarum differentia sublata per unionem, salva magis utriusque naturæ proprietate*. Subsumo: Atqui naturæ humanæ proprietatis est, esse circumscriptam; ergo.

R. 2º. N. Cons. Sicut enim caput hominis est animæ unitum indivise, inseparabiliter; quia est animæ unitum in eodem supposito, quin tamen sit, ubicumque est anima: sic et natura humana licet sit inseparabiliter unita Verbo; non ideo ubicumque est Verbum, etiam est humanitas.

Nec plus vult S. DAMASCENUS; ita enim semetipsum explicat loc. cit., dum sic declarat: *impossibile esse.... eandem naturam esse.... circumscriptam, et incircumscriptam*. Tunc paulo post: *quod circumscriptum est, circumscriptum mansit*. Ac signanter L. 3. cit. c. 7. diserte Christum asserit *secundum divinitatem incircumscriptum: adeo ut caro ipsius non coactensa sit incircumscriptæ divinitati ejusdem*.

346. Inst. 1. Vi unionis hypostatice per communicationem idiomatum de natura humana prædicantur, quæ sunt propria naturæ divinæ, et vicissim: atqui proprium est naturæ divinæ esse ubique; ergo.

R. D. Maj. Prædicantur in concreto, specificative, sensu orthodoxo C. in abstracto, reduplicative, et formaliter immediate, ut volunt Ubiquistæ N. Etiam in sensu catholico vera est hæc propositio, si dicas demonstrando Christum: *Hic homo est ubique, immensus*; sed cum addito: non secundum naturam humanam, sed divinam; vel secundum suppositum Deo homini commune; ut supra diximus.

347. *Inst. 2.* Humanitati Christi communicata est subsistentia Verbi; ergo eidem communicata sunt et alia dona divina.

R. *D. Ant.* Communicata est subsistentia ita, ut subsistat in Verbo *C.* ita, ut subsistat eo modo, quo Verbum, sive communicetur divina subsistentia formaliter *N. Ant.* Etiam alia dona communicata sunt realiter, quatenus natura divina in Filio unitur humanitati: non hoc sensu, quod humanitas in se ipsa sit formaliter immensa, etc. Caeterum communicari subsistentiam divinam humanitati, nihil est aliud, quam Verbum uniri humanitati, ratione personalitatis, sive per modum termini intrinseci complementis humanitatem in ratione personae; non autem per modum formae. Unde non dat denominationem aliam, quam quae propria est termini, seu complementi ultimi: id est, eam facere subsistentem; cuius denominationis et per se capax est natura, et illam, ob suam vim terminandi infinitam, capax est Verbum tribuere.

348. *Inst. 3.* Verbum unitum humanitati est indivisibile; ergo unitur totum; ergo et secundum omnes proprietates suas: sed inter has est immensitas; ergo.

R. *D. seq.* Ergo unitur totum, et etiam sub omni ratione, quam continet *N.* secundum solam rationem subsistentiae *C.* Et *D. seq. 2^{am}.* Ergo et secundum omnes proprietates immediate *N.* mediate *C.* Verbum unitur immediate humanitati, ratione solius hypostasis et proprietatis relativae: ut ante, et saepius dictum alibi; non secundum proprietates alias. Sic et humanitas unitur quidem subsistentiae immensae; sed non secundum immensitatem, vel aliud attributum absolutum; sed secundum subsistentiam. Recole dicta de unione.

349. *Inst. 4.* Quando duo inter se nexu intimo uniuntur, nequit esse unum sine altero; sed ubi est unum, necessario est et alterum: sed Verbum et natura humana uniuntur tali nexu intimo; ergo.

R. *D. Maj.* Quando inter se uniuntur adaequate, ita ut unum non excedat alterum, nec diffundatur latius altero *C.* secus *N.* Probant Ubiquistae hoc argumento caput, oculos, etc. esse in pedibus; uniuntur enim intime cum anima; haec vero est diffusa per totum corpus, ejusque membra omnia occupat. Hinc unio physica requirit quidem praesentiam intimam; non tamen adaequationem praesentiae. Ac proinde ad veritatem unionis Verbi cum natura humana sufficit, humanitatem esse *alicubi*, ubi est Verbum; non *ubicumque* est Verbum.

350. *Inst. 5.* Si humanitas Christi non est ubique; ergo Verbum alicubi non esset homo; ergo.

R. *N. seq.* Si enim humanitas alicubi Verbo unita est, jam sufficit, ut Verbum ubique dicatur homo; cum enim Verbum sit indivisibile, et totum sit ubique in quolibet loco; hinc ubicumque est, semper sustentat humanitatem suam, licet alibi existentem. Sic et anima existit in capite sine pedibus; et tamen anima in capite existens est anima pedum. Unde multum differunt hae propositiones: *Verbum alicubi existens non est homo; et Verbum alicubi existit sine humanitate.* Prior est falsa: posterior vera est. Haec

vero: *Verbum ubique est homo*, vera est, si *ubique* se teneat ex parte subjecti, ita ut sensus sit: *Verbum ubique praesens est homo*: falsa autem est, si teneat se ex parte praedicati, ut sensus sit: *Verbum habet humanitatem ubique praesentem.*

351. *Inst. 6.* Humanitas Christi per subsistentiam Verbi est, et denominatur *subsistens*; et per sanctitatem Verbi *sancta*; ergo aequae per immensitatem Verbi est, et denominari debet immensa, ubique praesens.

R. *N. Cons.* *Disparitas est rerum et denominationum diversitas*; nam subinde res una unita alteri unius capax denominationis est, quin sit alterius. Exemplum habes in corpore animae unito, quod per hanc unionem fit, et quidem recte denominatur *animatum*; non tamen spirituale, immortale. Ita hic accidit: humanitas fit et denominatur *subsistens* et *sancta*, quia harum denominationum est capax; nam 1. est capax denominationis *subsistentis*, ut dictum n. 347.; 2. etiam *sanctae*, quia esse *sanctam*, nihil aliud est, quam esse Deo *amabilem*, *gratam*: si vero possit Deus hanc denominationem tribuere iustis per gratiam, cur non ipsa sanctitas Verbi humanitati suae?

At non est capax denominationis *immensae*; quia effectus immensitatis creato enti repugnat; nam exigeret infinitatem in creatura, cum ipsa quantitas infinite deberet extendi. Sicut ergo humanitas Christi non est capax denominationum *aeternae*, *increateae*, etc., ita nec *immensae*.

352. *Obj. V.* Sicut anima et corpus uniuntur in homine; sic natura divina et humana in Christo, juxta symbolum Athanasianum: *Sicut anima rationalis et caro unus est homo; ita Deus et homo unus est Christus*: sed anima ita energias suas omnes communicat corpori, ut nihil faciat, nisi in corpore, et per corpus; ergo et natura divina sic energias suas communicat naturae assumptae.

R. 1°. *D. M.* Sicut anima et corpus uniuntur in homine; sic natura divina et humana in Christo, quoad aliqua *C.* quoad omnia *N.* Similitudo illa nec est adaequata: nec ulla ex parte favens Adversariis, sed contra eos directe pugnans. Similitudo est in his: 1°. quod, sicut anima et corpus uniuntur vere realiter; sic et natura divina et humana in persona Verbi: 2°. sicut ex anima et corpore fit una substantia, vel natura; ita ex duabus naturis in Christo existit una persona: 3°. sicut, non obstante ea unione corporis et animae, manet salva utriusque differentia et distinctio; ita et in Christo non obstat naturarum unio, quin differentes maneant et distinctae. Sed haec adversariis nihil suffragantur. Similitudo vero quoad alia directe adversatur Ubiquistis; nam 4°. sicut illa corporis et animae unio non facit, ut *arcano*, *ineffabili modo* corpus sit anima, et vicissim; sic nec unio hypostatica, ut *humanitas* Christi sit ineffabili modo Deus immensus, ubique praesens, etc. 5°. Uti per illam unionem corpus non redditur aequalis perfectionis cum anima; nec etiam secundum se suscipit praedicationes animae proprias (nec enim secundum se *intelligit*, *vult*, *est substantia spiritualis*, etc.); ita nec humanitas, vel Christus *secundum humanitatem* fit per unionem aequalis perfectionis, *majestatis*, *immensitatis*, etc., cum divina natura; neque

etiam recipit secundum se prædicationes proprias divinæ naturæ, ut secundum humanitatem sit immensus, omnipotens, æternus, increatus, etc.

Cæterum non diffitemur, similitudinem sumptam ab unionem corporis et animæ haud esse adæquatam; nam 1. in ipso unionis modo adhuc plurimum differunt: 2. ex corpore et anima unitis fit una natura completa hominis; non sic in Christo ex natura divina et humana; sed hæc duæ naturæ integræ uniuntur in unitatem suppositi: sed etiam hæc dissimilitudo nihil Ubiquistis prodest.

R. 2°. *N. min.* quam imperite probare nititur Schmidelinus ex illo 1. Reg. 3. *Dedi tibi cor sapiens et intelligens*; tum ex illo Philosophi: *neesse esse, intelligentem phantasmata speculari*. Nam in aprico est, omnium sanæ mentis hominum consensu, corpus non intelligere, adeoque textum non posse sumi, nisi improprie. Neque etiam anima, cum intelligit, aut vult, sic dependet a ministerio phantasie, ut intellectio, et volitio sint actus phantasie et corporis. Sed alius est ille modus dependentiæ, quam philosophi omnes *objectivum* vocant; eo quod intellectio fiat dependenter a phantasmate, ob subordinationem potentiarum hominis, juxta vulgatum theorema: *Nihil in intellectu, quod non prius fuerit in sensu*. Quod, etsi ideas rerum homini congenitas dixeris, suo tamen modo verum est. Unde hominis fanatici simul elucet stultitia, quod duobus illis textibus subjicere ausus: *Quod nobis interpretentur Jesuitæ; adeoque omnes Philosophi*.

ARTICULUS IV.

RESOLVUNTUR QUÆDAM EROTEMATA AD EXTRINSECAS COMPOSITI THEANDRICI CAUSAS PERTINENTIA.

Ad causas extrinsecas compositi Theandrici spectant 1°. causa efficiens, 2°. meritoria, 3°. finalis, vel motiva. Unde

353. QUÆRES I. Quæ sit causa efficiens physica incarnationis, sive compositi Theandrici?

R. Est Deus et tota SS. Trinitas. *Constat fide*, et declaratur in Concilio Lateranensi sub Innocentio III., quod refertur c. *Firmiter* de SS. Trinitate: *Unigenitus Dei Filius a tota Trinitate communiter est incarnatus ex Maria Virgine, operatione Spiritus sancti conceptus, Deus homo factus, ex anima rationali et humana carne compositus*.

Ratio est, quam reddit S. Aug. in Enchir. c. 38. et cum eo Patres ac Theologi; quia opera Dei ad extra sunt indivisa et communia toti Trinitati, cum procedant a principio operativo, sive omnipotentia communi personis tribus; ergo et hæc particularis operatio, sive actio incarnativa, ad tres personas divinas indivisim pertinet.

Neque dicas: Solus Filius assumpsit naturam humanam; ergo incarnatio non est effective a tota Trinitate indivisim, sed a solo Filio; quia assumptio naturæ humanæ non est facta, quin persona Verbi specialiter in eam illaberetur, et influeret: sed hic illapsus et influxus est actio; ergo.

Nam R. Assumptionem humanitatis esse quidem specialem aliquem in

eam illapsam; quia a Verbo per assumptionem perficitur, et completur substantialiter. Item, potest dici influxus aliquo modo, sed non proprie actio, quatenus hæc vox influxum causæ efficientis significat; nam Verbum intrinsece terminat solummodo humanitatem, completque in ratione subsistentis, idque quasi in genere causæ formalis. Hinc *in forma: D. Ant.* Solus Filius assumpsit effective *N. terminative C. Ant.* et *N. Cons.*; et *prob. Maj.* etiam *D.* Quin specialiter influeret influxu terminativo, et quasi formali *C.* efectivo *N.* Influxus effectivus, per quem humanitas unitur Verbo, est communis personis tribus; quasi formalis, per quem humanitas præcise terminatur, proprius soli Verbo est. Unde et humanitas speciali modo pendet a Verbo, non ut a principio efficiente: hoc enim ex dictis est tota Trinitas; sed tanquam a puro termino intrinseco, per quem ipsa perficitur, et completur.

Nec ex eo, quod tota SS. Trinitas sit causa efficiens physica incarnationis, sequitur Christum esse *Filium totius Trinitatis*; quia Christus non efficitur a Trinitate *naturaliter* et *necessario*; sed *libere*: nec de substantia illius procedit in similitudinem. Patris vero æterni Filius est; quia ab illo secundum divinitatem est genitus, ejusque humanitas subsistit in personalitate a Patre procedente.

354. QUÆRES II. An humanitas Christi merita sit, vel mereri potuerit unionem cum Verbo?

R. Humanitas Christi de facto assumptionem suam nec meruit per merita tempore antecedentia; nec per actiones natura priores; nec, etsi a Deo instanti aliquo reali, ante unionem sui cum Verbo, producta fuisset, mereri illam de condigno, vel congruo potuisset.

Ratio 1°. *partis* est, quia ut sic mereretur, debuisset ipsa tempore præextitisse incarnationi; sed hoc falsum, et damnatum est ab Ecclesia primo contra ORIGENEM, qui asseruerat, animam Christi ante Christum extitisse, ut suo loco diximus; secundo contra Nestorium, qui voluerat, hunc hominem, Jesum Christum, perfecte præformatum fuisse antequam assumeretur.

Ratio 2°. *partis* est: 1°. Quia hoc mysterium Scriptura ubique tribuit puræ ac prorsus gratuitæ liberalitati Dei. Unde et S. Aug. de prædest. SS. c. 15. ac de Dono persev. c. ult. n. 67. gratiam unionis comparat cum prima gratia actuali; sed hanc pure gratis, et sine ullo nostro præcedente merito nobis donari, fide divina certum est. Et Tr. 82. in Joan. n. 4. *Neque enim, inquit, illam susceptionem hominis ulla merita præcesserunt; sed ab illa susceptione merita ejus cuncta cæperunt*. 2°. Humanitas Christi prius natura subsistit, et completur in ordine ad se, et ad suum esse substantiale, quam quidquam operetur; ergo actiones humanitatis supposuissent pro illo priori subsistentiam; non humanam, hæc enim nunquam adfuit; ergo divinam.

Ratio 3°. *partis* est, quia 1°. non potuit mereri de condigno; meritum enim solius humanitatis, quantumvis habentis plenitudinem gratiæ, est meritum puræ creaturæ: sed hæc unionem illam condigne mereri nequit; opera enim creaturæ puræ nec habent; nec habere possunt proportionem condignitatis ad substantiam incarnationis, quæ est in ordine divino, adeo-